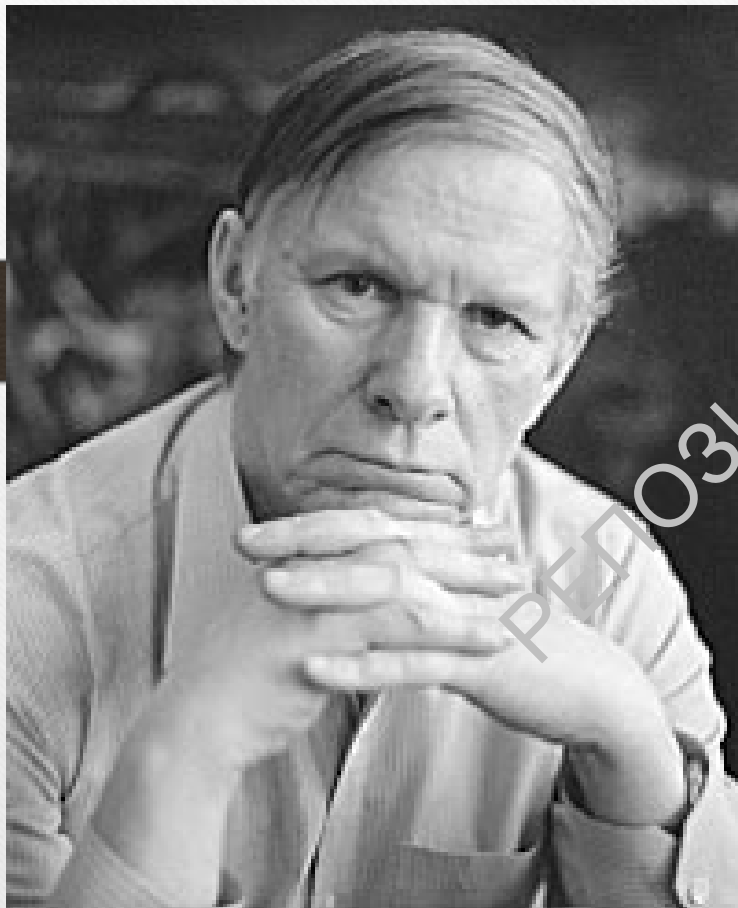

Васіль
Уладзіміравіч
Быкаў

РЕПОЗИТОРІЙ БГПУ

Дзяцінства і маладыя гады

Нарадзіўся ў сялянскай сям'і.
З дзяцінства захапляўся
маляваннем. У 1939 скончыў
8 класаў Кубліцкай СШ,
паступіў на скульптурнае
аддзяленне Віцебскага
мастацкага вучылішча.

Дзяцінства і маладыя гады

- Аднак восенню 1940 ў сувязі з пагаршэннем матэрыяльнага становішча сям'і і адменай дзяржаўных стыпендыяў вымушаны быў пакінуць вучобу.
- Паступіў у Віцебскую школу ФЗН № 5, дзе вучыўся да мая 1941. У чэрвені 1941 экстрэмам здаў экзамены за дзясяты клас.

Вялікая Айчынная вайна

Вайна заспела яго ва Украіне, дзе ён удзельнічаў у абаронных работах. Падчас адступлення, у Белгарадзе, адстаў ад сваёй калоны і быў арыштаваны і ледзь не расстраляны як нямецкі шпіён[.

Быў мабілізаваны на абарончыя работы. У якасці байца інжынернага батальёна будаваў розныя ваенныя аб'екты ад Гомеля да Варонежа. У зіму 1941—1942 жыў на ст. Салтыкоўка і ў г. Аткарску Саратаўскай вобласці, дзе вучыўся ў чыгуначнай школе. Улетку 1942 быў прызваны ў Чырвоную Армію.

Скончыў Саратаўскае пяхотнае вучылішча Увосень 1943 года прысвоена званне малодшага лейтэнанта. Ваяваў на 2-м і 3-м Украінскіх франтах. Удзельнічаў у баях за Крывы Рог, Александрыю, Знаменку.

Падчас Кіраваградскай аперацыі паранены ў нагу і живот (па памылцы быў запісаны як загінулы); падзеі пасля ранення паслужылі асновай аповесці «Мёртвым не баліць». Бацькі В. Быкава атрымалі паведамленне, што іх сын можна загінуў у баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі каля Кіраваграда (гэта было засведчана на абеліску).

Вялікая Айчынная вайна

У пачатку 1944 года тры месяцы знаходзіўся ў шпіталі.

В. Быкаў выжыў і ваяваў далей, удзельнічаў у Яска-Кішынёўскай аперацыі, вызваленні Румыніі. З дзеючай арміяй прайшоў Румынію, Балгарыю, Венгрыю, Югаславію, Аўстрыю — старшым лейтэнантам, камандзірам узвода палкавой, потым армейскай артылерыі. Служыў на Украіне, у Беларусі, на Далёкім Усходзе.

Пасляваенныя гады

Пасля дэмабілізацыі В. Быкаў жыў у Гродне (з 1947), працаваў мастаком у гродзенскіх майстэрнях, у рэдакцыі абласной газеты «Гродзенская праўда» (1947—49) Канчаткова дэмабілізаваўшыся (маёр запаса), працаваў літаратурным супрацоўнікам, літаратурным кансультантам газеты «Гродзенская праўда» (1956—72). У 1978-м пераехаў на сталас жыццё ў Мінск. З гэтага часу займаўся выключна творчай працай. У 1988 годзе стаў адным з заснавальнікаў Беларускага народнага фронту.

У 1990 абраны прэзідэнтам Згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына».

У кастрычніку 1993 года падпісаў адкрыты «ліст сарака двух» У снежні 2002 Васіль Быкаў пераехаў на жыхарства ў Чэхію, перад гэтым некалькі гадоў жыў у Германіі, а да гэтага ў Фінляндыі. У 2002 апублікаваў кнігу ўспамінаў «Доўгая дарога дадому». У Чэхіі перанёс аперацыю, пасля пагаршэння здароўя вярнуўся на Беларусь.

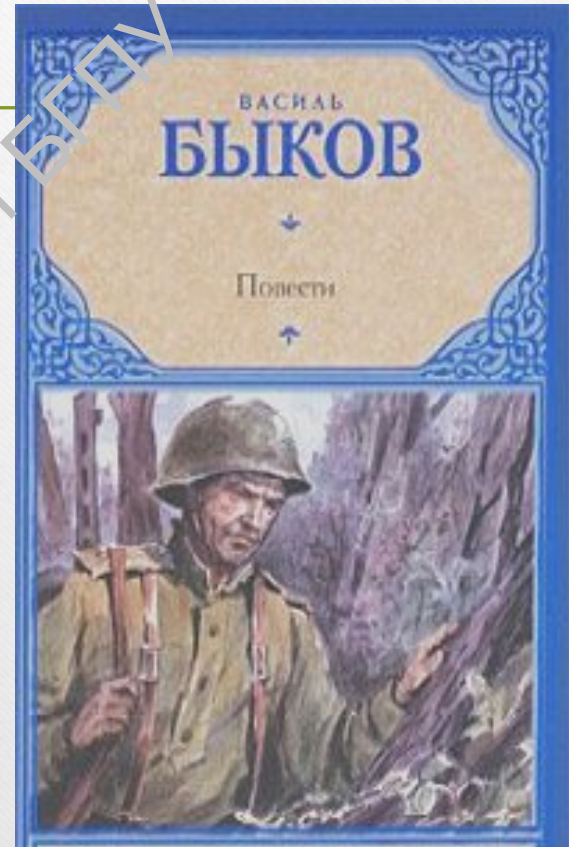
Творчасць

Творчая біяграфія пісьменніка пачынаецца ў пасляваенныя гады. Першыя апавяданні Васіля Быкава былі надрукаваны ў часопісе «Вожык» (1947, «Дапякло»), газеце «Гродзенская праўда» (1949, «У першым баі»). Тэматыка ранніх апавяданняў, як і многіх далейшых твораў Васіля Быкава, прысвечана падзеям вайны.

Творчасць

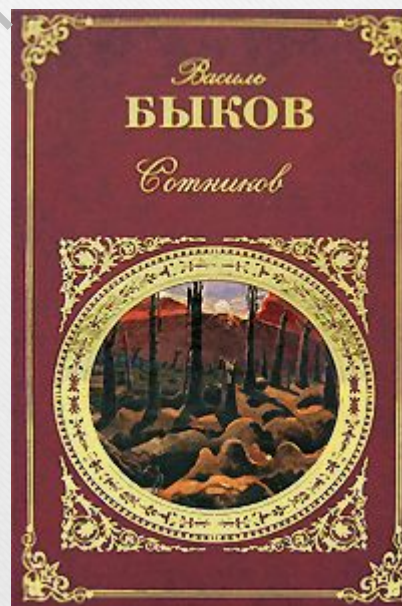
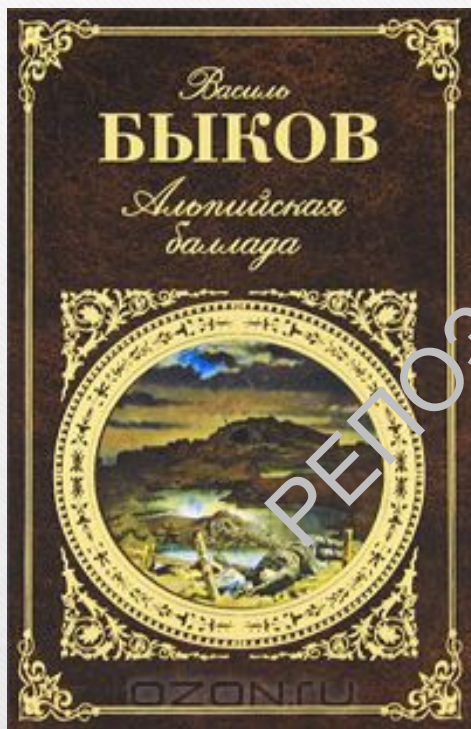
- Першы зборнік «Ход канём» (1960) раскрывае пасляваеннае жыццё савецкіх людзей, іх узаемаадносіны ў працы, побыце, паказвае нараджэнне новых якасцей у характары чалавека, асабліва моладзі.

Канец 1950-х — пачатак 1960-х гадоў для В. Быкава — час пошукаў самога сябе. Ён піша сатырычныя мініяцюры, гісторыка-прыгодніцкую аповесць «Апошні баец», серыю навел на маральна-этычныя тэмы, другі цыкл ваенных апавяданняў, нарысы, рэцэнзіі. Гэтыя творы сведчаць пра тое, што іх аўтар ішоў да свайго адкрыцця свету, да аналітычнага даследавання чалавечага быцця, рашуча адмаўляючыся ад дробнатэмнасці, апісальнасці..

Кожны твор быў для яго своеасаблівай школай майстэрства, пера пільменніка сталела, почырк набываў большую індывідуальную афарбоўку, мова — выразнасць і дакладнасць. В. Быкаў набліжаўся да раскрыцця тых трагічных падзей 1941—45, з якімі сутыкаецца галоўны герой яго апавесцей

РЕГИСТРАТОРИЙ БГПУ

Узнагароды

- ❖ Герой Сацыялістычнай Працы (1984).
- ❖ Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя Я. Коласа (1964, за аповесць «Трэцяя ракета»),
- ❖ Дзяржаўнай прэміі СССР (1974, за аповесці «Абеліск», «Дажыць да світання»),
- ❖ Дзяржаўнай прэміі БССР імя Я. Коласа (1978), за аповесці «Воўчая зграя», «Яго батальён»),
- ❖ Ленінскай прэміі (1986, за аповесць «Знак бяды»).

Узнагароды

- ❖ У 1980 атрымаў званне Народнага пісьменніка Беларусі, **Узнагароджаны:**
- ❖ ордэнамі Леніна,
- ❖ Працоўнага Чырвонага Сцяга,
- ❖ Чырвонай Зоркі,
- ❖ Айчыннай вайны 1-й ступені,
- ❖ медалямі.
- ❖ Лаўрэат прэміі «Залаты апостраф» (2003, пасмяротна).

Экранізацыі і інсцэнізацыі твораў

Па творах В. Быкава пастаўлены кінафільмы «Трэцяя ракета.» (1963), «Альпійская балада» (1966), «Дажыць да світаньня» (1975), «Воўчая згряя» (1976), «Абеліск» (1977), «Узыходжанне» (1977, паводле «Сотнікава», рэжысёр Ларыса Шапіцька «Знак бяды» (1985), «У тумане» (2012), кароткаметражны фільм «Пастка», тэлефільм «Доўгія версты вайны» (1976, паводле аповесці «На ўсходзе сонца»). В. Дашуком створаны фільм пра В. Быкава «Узыходжанне» (1985). У 1931 годзе быў зняты фільм «Фруза», а ў 1989 годзе — фільм «Круглянскі мост(руск.) бел.». У 2008 годзе выйшаў фільм «Асуджаныя на вайну» паводле аповесці «Пайсці і не вярнуцца»

П'еса «Апошні шанц» ставілася ў тэатрах. Былі інсцэніраваны яго аповесці «Абеліск», «Альпійская балада», «Дажыць да світання» (усе — Масква), «Знак бяды» (Гомель, Ленінград, Мінск), «Пайсці і не вярнуцца» (Кастрама, Масква, Чарнігаў), «Сотнікаў» (Ленінград, Магілёў), «Трэцяя ракета» (Кіеў, Масква) і інш. У 1990 пастаноўка радыёспектакляў па аповесцях В. Быкава «У тумане» і «Кар'ер» адзначаны Дзяржаўнай прэміяй БССР.

Балет «Альпійская балада» (1967) напісаў Яўген Глебаў, на яго ж аснове стварыў «Сюіту з балета „Альпійская балада“». Оперу «Сцежкаю жыцця» (1980, паводле «Воўчай зграі») стварыў Генрых Вагнер. Да творчасці пісьменніка звярталіся мастакі А. Кашкурэвіч, І. Немагай.

«Жизнь—это миллионы ситуаций, миллионы характеров. И миллионы судеб. А вы все хотите втиснуть в две—три расхожие схемы... Убил немца или не убил?.. Он сделал больше, чем если бы убил его. Он жизнь положил на плаху. Сам. Добровольно» («Обелиск»)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Памёр 22 чэрвеня 2003 года ў 20 гадзін 30 хвілін у
рэанімацыйным аддзяленні анкалагічнага шпіталю ў
Бараўлянах, пад Мінскам.

Пахаваны ў Мінску на Усходніх могілках. Падчас
пахавання быў адпеты ўніяцкімі святарамі, труну
пісьменніка накрылі бел-чырвона-белым сцягам.

